

PLANOWANIE PRZESTRZENNE KONTRA DOROTA FRYNDT – HAŁABURDZIN PAWEŁ HAŁABURDZIN PL. KOLEGIACKI 4/8 61-841 POZNAŃ
TEL. FAX +48 61 851 53 55 GSM +48 604 157 242 email: kontra_df@interia.pl

EKOFIZJOGRAFIA

MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY RYCZYWÓŁ
WIEŚ IGRZYNA DZ. NR EWID. 11/18

Opracowanie:
mgr inż. arch Dorota Fryndt - Hałaburdzin

mgr Joanna Dokurno

Poznań, Toruń,
CZERWIEC 2026 r.

SPIS TRESCI

I. PODSTAWA PRAWNA.....	3
II. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	3
III. STAN ORAZ FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA	4
A. POŁOŻENIE FIZYCZNO– GEOGRAFICZNE, CHARAKTERYSTYKA TERENU	4
B. RZEŻBA TERENU	4
C. BUDOWA GEOLOGICZNA, WARUNKI GRUNTOWE	4
D. WARUNKI KLIMATYCZNE, AEROSANITARNE I AKUSTYCZNE	4
E. WARUNKI WODNE	5
F. ROŚLINNOŚĆ I ZWIERZĘTA.....	6
G. WALORY KULTUROWO- KRAJOBRAZOWE	6
H. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	6
I. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW GÓRNICZYCH	9
J. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	9
K. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI.....	9
IV. OCENA ODPORNOŚCI ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ I JEGO ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI.....	9
V. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKA.....	9
VI. OCENA ZGODNOŚCI UŻYTKOWANIA Z UWARUNKOWANIAM I ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU ORAZ PROGNOZA DALSZYCH ZMIAN	10
VII. OKREŚLENIE PRZYRODNICZYCH PREDYSPOZYCJI TERENÓW, OGRANICZEŃ I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	10
VIII. WYTYCZNE DLA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH	10

I. PODSTAWA PRAWNA

Potrzeba opracowania dokumentacji fizjograficznej wynika z art. 72 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.). Zakres opracowania określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09.09.2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1298), odnoszące się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Opracowanie ekofizjograficzne to dokumentacja charakteryzująca poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze objętym planem i ich wzajemne powiązania.

II. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Niniejsza ekofizjografia sporządzana jest dla fragmentu gminy Ryczywół w obrębie Igrzyna dla których opracowany zostanie nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego umożliwiający eksploatację udokumentowanego złoża kopalin.

Zgodnie z rozporządzeniem część opisowa opracowania ekofizjograficznego obejmuje:

- 1) rozpoznanie i charakterystykę stanu oraz funkcjonowania środowiska, udokumentowane i zinterpretowane przestrzennie w zakresie:
 - a) poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku,
 - b) dotychczasowych zmian w środowisku,
 - c) struktury przyrodniczej obszaru, w tym różnorodności biologicznej,
 - d) powiązań przyrodniczych obszaru z jego szerszym otoczeniem,
 - e) zasobów przyrodniczych i ich ochrony prawnej,
 - f) walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej,
 - g) jakości środowiska oraz jego zagrożeń wraz z identyfikacją źródeł tych zagrożeń;
- 2) diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska, a w szczególności:
 - h) ocenę odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji,
 - i) ocenę stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej,
 - j) ocenę stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania,
 - k) ocenę zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi,
 - l) ocenę charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku,
 - m) ocenę stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia;
- 2) wstępną prognozę dalszych zmian zachodzących w środowisku, polegającą na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie;
- 3) określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze;
- 4) ocenę przydatności środowiska, polegającą na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru;
- 5) określenie uwarunkowań ekofizjograficznych, formułowanych w postaci wniosków z analiz, prognoz i ocen, o których mowa w pkt 1-5, stosownie do przedmiotu i skali sporządzanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności obejmują:
 - a) określenie przydatności poszczególnych terenów dla rozwoju funkcji użytkowych, a w szczególności: mieszkaniowej, przemysłowej, wypoczynkowo-rekreacyjnej, rolniczej, leśnej, uzdrowskiej, komunikacyjnej, z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełniania tych funkcji,
 - b) wskazanie terenów, których użytkowanie i zagospodarowanie, z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru, powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej,
 - c) określenie ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz wskazanie obszarów, na których ograniczenia te występują.

Materiały wyjściowe do przygotowania opracowania dla analizowanych terenów:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubicz,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego,
- Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko - pomorskiej,

- Dane gromadzone przez GIOŚ, KZGW, PSH

III. STAN ORAZ FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA

A. POŁOŻENIE FIZYCZNO– GEOGRAFICZNE, CHARAKTERYSTYKA TERENU

Analizowany teren znajduje się w gminie Ryczywół, w północnej części województwa wielkopolskiego w powiecie obornickim. Plan obejmuje część obrębu ewidencyjnego Igrzyna w położonego w północnej części gminy Ryczywół. Obszar opracowania zajmuje łącznie ok. 23,85ha i obejmuje teren niezabudowany, położony na skraju lasu położonego za wschodnią granicą gminy Ryczywół na terenie gminy Budzyń.

Teren objęty opracowaniem znajdują się w granicach obowiązującego planu miejscowego przyjętego uchwałą rady Gminy Ryczywół Nr.XXXIII/310/2021 z dnia 2021-12-29.

B. RZEŻBA TERENU

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego obszar gminy należy do Pojezierza Chodzieskiego, wchodzącego w skład Pojezierza Wielkopolskiego, stanowiącego część podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie. Gmina jest położona poza zasięgiem występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych. Rzeźba terenu objętego planu charakteryzuje się małym urozmaicheniem, z lokalnym zagłębieniem w centralnej części opracowania i wyniesieniem w obszarze dróg. Wysokość waha się od 87,0m (droga gminna na południu opracowania) do 82,2m n.p.m (centrum opracowania).

C. BUDOWA GEOLOGICZNA, WARUNKI GRUNTOWE, SUROWCE

Na terenie gminy występują skały pochodzenia trzecio i czwartorzędowego. Na powierzchni kredowej zdeponowane są utwory trzeciorzędowe. Większość z nich stanowią osady mioceńskie, na które składają się iły, mułki, mułowce z detrytusem roślinnym oraz różnoziarniste piaski kwarcowe występujące na obszarze całej gminy. Utwory czwartorzędowe tworzą zwartą pokrywę o bardzo zróżnicowanej miąższości. W ich skład wchodzi głównie gliny zwałowe tworzące obszar wysoczyzny. Największe powierzchnie, wśród osadów holocenów, zajmują utwory organiczne: torfy, gytie i mursze. Występują one głównie w obrębie dna doliny rzeki Flinty. W obszarze opracowania występują gliny zwałowe stanowiące osady lodowcowe. Utwory powierzchniowe stanowią piaski i żwiry sandrowe, miejscami piaski gliniaste. Na terenie gminy zlokalizowane są cztery udokumentowane złoża kruszywa naturalnego. Zlokalizowane są w obrębach Igrzyna (złoże „Igrzyna”), Lipa, (złoża „Lipa Tł”, „Lipa AK”) i Ludomy (złoże „Ludomy”). W obrębie Ludomicka występuje złoża torfów, „Chlebowo”.

W obszarze opracowania występuje udokumentowane złoża kruszywa naturalnego (piasek i żwir) Igrzyna KN 18775.

D. WARUNKI KLIMATYCZNE, AEROSANITARNE I AKUSTYCZNE

Klimat Gminy Ryczywół znajduje się pod przeważającym wpływem mas powietrza polarnomorskiego napływającego z nad Atlantyku. Zgodnie z regionalizacją klimatyczną W. Okołowicza gmina położona jest na pograniczu regionu śląsko-wielkopolskiego, reprezentującego obszar słabnących wpływów oceanicznych i pomorskiego – o niewielkim wpływie Bałtyku.

Średnia roczna suma opadów na analizowanym terenie wynosi ok. 530 mm, a średnia temperatura w roku kształtuje się na poziomie ok. 8,1°C (amplitudy temperatur są mniejsze od przeciętnych w Polsce). Przeważają wiatry południowo – zachodnie i zachodnie, które osiągają prędkość do 6,0 m/s. Warunki mikroklimatyczne i meteorologiczne omawianego terenu określa się jako przeciętne: niskie opady, wiatry o zdecydowanych kierunkach i niezbyt wysokich przedziałach prędkości, wczesna wiosna, długie lato oraz łagodna i krótka zima, z nietrwałą pokrywą śnieżną.

Analizowany teren charakteryzuje się korzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi i swobodnym przewietrzaniem. Zgodnie z badaniami (Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ) dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu Ryczywół zaliczono do klasy A. Jedynie w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM 10 zaliczono go do klasy stwierdzono przekroczenie. W klasyfikacji dodatkowej w przypadku ozonu dla poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy zaliczono do klasy D2, a w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy wszystkie strefy uzyskały klasę A.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin ocenie podlegała strefa wielkopolska – dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń strefa ta została zaliczona do klasy A.

Na lokalne warunki aerosanitarne i akustyczne wpływ mają głównie zanieczyszczenia energetyczne pochodzące z ogrzewania domostw, komunikacyjne pochodzące z dróg oraz prowadzona działalność rolnicza. Zanieczyszczenia te gromadzą się wokół miejsc ich powstawania. Teren jest dobrze przewietrzany, jedyną barierą stanowią istniejące budynki. W kontekście mikroklimatu bliskość zbiorników wodnych oraz rowu melioracyjnego oraz zadrzewienie terenu w centrum będzie wpływać na mniejsze wahania temperatury i większą wilgotność powietrza.

E. WARUNKI WODNE

Gmina Ryczywół należy do dorzecza Warty oraz zlewni jej prawobrzeżnego dopływu – rzeki Wełny. Głównymi ciekami stanowiącymi dopływ Wełny w obszarze gminy są Flinta i Struga Sokołowska. Wełna stanowi prawobrzeżny dopływ Warty, cechuje się niewielkim spadkiem podłużnym i silnym meandrowaniem. Wody rzeki Wełny, zgodnie z wynikami badań stanu chemicznego wód za rok 2017, które przeprowadzone zostały przez WIOŚ w Poznaniu, w punkcie pomiarowo-kontrolnym zlokalizowanym w Obornikach odznaczały się stanem dobrym. Klasę elementów fizykochemicznych oceniono na potencjał poniżej dobrego i chemicznych na stan poniżej dobrego. Do wód powierzchniowych gminy zaliczają się również zbiorniki wodne, ciek, kanały i rowy. Nie występują jednak jeziora.

Obszar opracowania położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP oznaczonej symbolem RW60001018689 „Flinta” (w poprzedniej perspektywie RW60001718689). Badania prowadzono w latach 2017, 2020, 2023 (stan ilościowy) i 2020 (stan chemiczny). Klasa elementów biologicznych- 3, stan fizyko-chemiczny- poniżej dobrego, zły potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, ogólna ocena JCWP - zły stan wód (Badania GIOŚ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoring oraz klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2023). Osiągnięcie celów środowiskowych jest zagrożone. Celem środowiskowym dla JCWP jest uzyskanie stanu dobrego ekologicznego oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Główną presją na stan wód jest nawożenie i depozycja oraz źródła przemysłowe, bytowe i komunalne. Presją jest również regulacja rzeki. Zlewnia jest silnie zagrożona suszą. Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Dla JCWP wdrożona działania mające na celu ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa.

Przy zachodniej granicy obszaru objętego opracowaniem przebiega rów melioracyjny.

Na terenie gminy Ryczywół wody czwartorzędowe tworzą warstwy wodonośne w obrębie doliny Flinty jak i wysoczyzny. Pierwszy poziom wodonośny w obrębie dolin rzecznych i torfowisk tworzą wody gruntowe, których głównym źródłem zasilania są opady atmosferyczne oraz wody gruntowe spływające z terenów wyżej położonych. Na tych terenach woda stabilizuje się na głębokości do 1 m ppt. Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych na obszarze gminy Ryczywół jest czwartorzędowy zbiornik GZWP nr 139 Dolina Kopalna Smogulec-Margonin. Zbiornik charakteryzuje się słabą izolacją przed zanieczyszczeniami. Średnia głębokość zbiornika wynosi 50m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne określa się na 30 tys m³/d. Wody trzeciorzędowe występują w osadach piaszczystych miocenu zalegających na głębokości ponad 150 m ppt w rejonie miejscowości Orłowo. Są to wody pod dużym ciśnieniem hydrostatycznym i mają charakter wód subartezyjskich.

Obszar objęty planem znajduje się w Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 42 (PLGW600042). Zgodnie z ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021 oraz wynikami Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach za rok 2022 przedmiotowa JCWPd charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym i ilościowym oraz niezagrożona jest ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Jednocześnie zaobserwowano obniżanie się zwierciadła wody, co jednoznacznie wskazuje na rekomendację słabeo stanu ilościowego wód podziemnych. Celami środowiskowymi dla przedmiotowej JCWPd jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego. Dla wód podziemnych określono następujące cele środowiskowe; zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych, zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych, wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

F. ROŚLINNOŚĆ I ZWIERZĘTA

Lesistość gminy jest niższa od średniej dla całego województwa wielkopolskiego, co potwierdza jej rolniczy charakter. Lasy zajmują powierzchnię ok. 23,7%. Dominującym gatunkiem lasotwórczym na obszarze Gminy Ryczywół jest sosna, która zajmuje 83,4 % powierzchni leśnej na terenie analizowanej jednostki. Udział pozostałych gatunków przedstawia się następująco: dąb (5,2 %), brzoza (5,1 %), olcha (4,1 %), świerk (1,2 %), osika, buk, grab i topola (razem) (1,0 %). Według mapy przeglądowej Potencjalnej roślinności naturalnej Polski 1:300 000, w dolinach rzek i cieków spodziewać się należy niżowych łągów jesionowo-olszowych. Na obszarach wysoczyznowych przeważają siedliska grądów środkowoeuropejskich (*Galio silvatici-Carpinetum*) odmiany śląsko-wielkopolskiej, serii ubogiej lub żyznej. Miejscami występują również kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe (*Pino-Quercetum* (= *Quercio-Pinetum* + *Serratulo-Pinetum*) i suboceaniczne bory sosnowe (*Leucobryo-Pinetum*). Świat zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. Najbardziej wartościowe elementy środowiska przyrodniczego występują w części południowej gminy. Południowa część Gminy Ryczywół znajduje się w zasięgu obszaru ważnego dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego „Puszcza Notecka”. Jest to fragment większej ostoji ptaków na terenie której gniazdują m.in.: kania czarna (25–30 par), kania ruda (20–25 par), bielik (11–14 par) i rybołów (7–10 par). Ponadto sporadycznie gniazduje tu bardzo rzadki w Wielkopolsce orlik krzykliwy. Na terenie tym do łągów przystępuje też 7–9 par puchacza oraz sporadycznie włośnatka. Gniazdują tu także bąki (16–20 odżywiających się samców), bociany czarne (10–12 par), łabędzie nieme (ok. 50 par), łabędzie krzykliwe (1 para), błotniaki stawowe (ponad 40 par) i żurawie (ponad 60 par). Przez Gminę Ryczywół przebiegają fragmenty trzech korytarzy ekologicznych o randze krajowej wyznaczonych przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot, tj.:

- korytarz GKPN-16 Lasy Nadnoteckie (północna część gminy);
- korytarz GKPN-16A Lasy Nadnoteckie – Lasy Poznańskie (wschodnia część gminy);
- korytarz GKPN-18 Puszcza Notecka (południowa część gminy);
- korytarz GKPN-7E Puszcza Notecka -Puszcza Zielonka.

Obszar objęty opracowaniem planu miejscowego jest położony w granicach korytarza GKPN-16 Lasy Nadnoteckie (2012) oraz korytarza GKPN-7E Puszcza Notecka -Puszcza Zielonka (2005).

G. WALORY KULTUROWO- KRAJOBRAZOWE

Analizowany teren charakteryzuje się niską wartością krajobrazową. Na analizowanym terenie występują natomiast stanowiska archeologiczne AZP 43-26/94 i AZP 43-26/95.

H. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Obszar objęty planem położony jest poza zasięgiem obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody i poza korytarzami ekologicznymi o znaczeniu ponadregionalnym.

Najbliższe obszary w sieci Natura 2000 :

Natura 2000 – obszar ochrony siedlisk PLH300004 „Dolina Noteci”.

Obszar jest w większości zajęty przez torfowiska niskie, pokryte zalewowymi łąkami i trzcinowiskami, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Teren przecinają liczne kanały i rowy odwadniające. Częste są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane. Obszar obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (11 typów), z priorytetowymi lasami łągowymi i dobrze zachowanymi kompleksami łąkowymi. Notowano tu 8 gatunków załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Wśród siedlisk chronionych największy udział mają: łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, ciepłolubne dąbrowy, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, łąki selernicowe oraz niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej. Potencjalne zagrożenie stanowi osuszanie oraz wycinanie drzew i krzewów, dopływ zanieczyszczeń (szczególnie z Gwdy) oraz bliskie sąsiedztwo żwirowni (Walkowice), browaru (Czarnków), zakładów celulozowych (Czarnków).

Natura 2000 – obszar ochrony siedlisk PLH300016 „Bagno Chlebowo”.

Obejmuje nieckowate zagłębienie, na którym zachowało się największe i jedno z nielicznych w Wielkopolsce, torfowisk wysokich. Otaczają je torfowiska przejściowe, łąki i siedliska zaroślowe oraz pola uprawne. Zewnętrzną część obszaru porastają bory sosnowe z płatami wrzosowisk i muraw napiaskowych. Właśnie ta mnogość i różnorodność cennych siedlisk stanowi o wartości ostoi Bagno Chlebowo. Występuje tu ponad 45 zbiorowisk roślinnych, w tym 11 typów siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, z priorytetowymi borami i lasami bagiennymi i to w różnych stadiach rozwojowych. 19 typów siedlisk tu występujących należy do zagrożonych w skali regionu. Fauna obszaru nie została jeszcze zbadana całkowicie. Występujące tu 2 gatunki (ważka – zalotka większa i bóbr europejski) zostały wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono tu także występowanie najliczniejszej w regionie populacji żmii zygzakowatej. Bocian biały i żuraw to ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Flora obszaru obejmuje ponad 350 gatunków roślin naczyniowych (z tego 5 gatunków zagrożonych w Polsce i 29 w Wielkopolsce) oraz 66 gatunków mszaków (z tego aż 11 mchów torfowców, w tym kilka rzadkich tak w kraju, jak i regionie). Zagrożenie stanowi wydobycie i transport torfu, penetracja gatunków obcych dla torfowisk. Gospodarka leśna również modyfikuje naturalny rozwój obszaru. Działalność łąkarska powoduje często przenawożenie użytków zielonych, a zaniechanie wypasu prowadzi do zarastania łąk.

Natura 2000 – obszar ochrony siedlisk PLH300016 „Bagno Chlebowo”.

Jedna z najliczniejszych znanych kolonii rozrodczych norka dużego. Ostoja obejmuje kościół pw. Najświętszego Serca Jezusa i św. Anny w Kiszewie, na strychu którego znajduje się kolonia rozrodcza nietoperza. Wyznaczone poza ostoją obszary potencjalnych żerowisk nietoperzy zdominowane są przez zbiorowiska borów sosnowych. Jedynie w zachodniej części kompleksu wzdłuż doliny Kończaka występują liniowo nieco większe fragmenty lasów liściastych - łęgów. Kolonia jest zagrożona tylko potencjalnie: ewentualne zmiany mikroklimatu, płoszenie zwierząt, prowadzenie remontów w niewłaściwy sposób (np. w okresie przebywania nietoperzy w schronieniu tj. IV-XI, stosowanie toksycznych środków do konserwacji drewna, uszczelnienie wlotów).

Natura 2000 – obszar ochrony siedlisk PLH300043 „Dolina Wełny”.

Przedmiotami ochrony są następujące siedliska: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncion fluitantis*, 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Pomorski kwaśny las brzoźowodębowy (*Betulo-Quercetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłkowe), 91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowojesionowe (*Ficario-Ulmetum*) oraz gatunki: 1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*), 1337 Bobr europejski (*Castor fiber*), 1149 Koza pospolita (*Cobitis taenia*), 1163 Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), 1096 Minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), 1355 Wydra (*Lutra lutra*), 1145 Piskorz (*Misgurnus fossilis*), 1037 Trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*) i 1032 Skójkę gruboskorupową (*Unio crassus*). Zagrożenia dla walorów przyrodniczych Obszaru Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043 to: rolnictwo (koszenie/ścinanie trawy, nawożenie), leśnictwo, transport i sieci komunikacyjne (drogi, autostrady), urbanizacja (tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane, odpady, ścieki), użytkowanie zasobów biologicznych (połowy demersalne z użyciem niewodu dobrzeżnego), ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze), modyfikacje systemu naturalnego (regulowanie – prostowanie – koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych) oraz biotyczne i abiotyczne procesy naturalne z wyłączeniem katastrof naturalnych (eutrofizacja naturalna).

Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony PLB3000016 „Puszcza Notecka”

Obszar ten stanowi część pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej, równiny akumulacyjnej przekształconej przez wiatr. Na terenie ostoi znajduje się ponad 50 jezior, raczej płytkich, pochodzenia wytopiskowego, zwykle z grubą warstwą mułu i zakwitami glonów. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Występuje tutaj co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi

(PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika (PCK), kani czarnej (PCK) i kani rudej (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybołów (PCK), trzmieljad, gągoł, nurogęś; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) bielika. Jest to ogromny obszar leśny (jeden z największych w centralnej i północnej Polsce) oraz ostoja rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków i ssaków. Jest to jedyna stała w ostatnich latach ostoja wilka w zachodniej Polsce.

Zagrożenia dla walorów przyrodniczych Obszaru Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB3000015 to: rolnictwo (uprawy), leśnictwo, urbanizacja (zabudowa miejska, zabudowa rozproszona), użytkowanie zasobów biologicznych (wędkarstwo, pozyskiwanie/usuwanie zwierząt lądowych) oraz ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze, infrastruktura sportowa i rekreacyjna).

Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony PLB3000003 „Nadnoteckie Łęgi”

Dolina Noteci jest jedną z najlepiej zachowanych bagiennych dolin rzecznych w zachodniej Polsce. Większa część terenu jest obecnie porośnięta krzewami (siedliska łąkowe i zaroślowe - 87%). Występują tu także torfowiska niskie porożcinane rowami odwadniającymi, z dołami potorfowowymi i starorzeczami. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej, jest miejscem o dużym znaczeniu dla ptaków wodno-błotnych. Występują tu co najmniej 23 gatunki chronionych ptaków. Szczególne znaczenie mają populacje gatunków takich jak: podróżniczek, kulik wielki (ponad 40% polskiej populacji lęgowej), bąk, bocian biały, dziwonia i zagrożony wyginięciem derkacz. W ostoi gnieździ się również czapla siwa i żuraw. W okresie wędrówkowym gęś zbożowa osiąga koncentracje ponad 3000 osobników. Wśród ssaków związanych z przyrodą rzeki największym gatunkiem jest bóbr, który wpływa na strukturę przestrzenną i stosunki wodne w tym ekosystemie. Do najpoważniejszych zagrożeń ostoi zalicza się eutrofizację zbiorników wodnych. Potencjalne zagrożenie stanowi osuszanie oraz trzebież drzew i krzewów.

Najbliższe obszary Chronionego Krajobrazu :

„Puszcza Notecka”

OCHK „Puszcza Notecka” wyróżnia się krajobrazem leśnym, sztucznie wprowadzonym na rozległych polach wydmych. Puszcza jest zaliczana do regionów intensywnego rozwoju gospodarki leśnej. Najciekawsze elementy przyrodniczo-krajobrazowe tego obszaru stanowią: kompleks wydmy śródlądowych, jeden z największych w Europie, rynnowa dolina rzeki Miały z licznymi jeziorami, dużą powierzchnią borów sosnowych, bogata fauna z rzadkimi gatunkami zwierząt, m.in. wilk, bóbr, żuraw, rybołów.

„Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko - Wągrowiecka”

Na system obszaru chronionego krajobrazu składają się przede wszystkim rozległe kompleksy leśne, trzy rynny jeziorne oraz dolinne łączniki ekologiczne Wełny, Małej Wełny, Strugi Sokołowskiej oraz Rudki z bogatą i unikalną florą i fauną. Dopełnieniem walorów krajobrazowych są rozległe łąki położone u podnóża moreny czołowej, dość liczne parki podworskie, zadrzewienia przydrożne i śródpolne lokalnych stref wododziałowych.

„Dolina Noteci”

Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” stanowią równinne tereny dna Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej, do której obustronnie przylegają wzgórza morenowe w okolicy Czarnkowa, Chodzieży, Dębowej Góry koło Wyrzyska. Bardzo charakterystyczne są strome zbocza tych wzniesień opadające w pradolinę Noteci, w której zdecydowanie przeważają ekosystemy łąkowe tzw. Nadnoteckie Łęgi, co ma duże znaczenie dla rolniczej gospodarki hodowlanej. Na wzniesieniach morenowych występują fitocenozy leśne z przewagą drzew liściastych. W pobliżu Drawy, w nadleśnictwie Krzyż znajduje się kompleks kilkuset hektarów Dąbrów liczących obecnie około 150 lat. Rośnie w nich także bardzo rzadko w Polsce występujące drzewo, objęte ścisłą ochroną gatunkową - jarzab brekinia. Na terenie obszaru spotkać też można lasy bukowe i gąrowe. W lasach gnieźdzą się cenne gatunki ptaków - rybołowy, bieliki, orliki krzykliwe, kanie i puchacze, a na śródleśnych jeziorach - gągoły i tracze nurogęsi. Region ten jest ważną ostoją ptaków wodno-błotnych – m.in. bąków, bocianów białych, błotniaków łąkowych, ptaków siewkowatych, remiz, podróżniczków. Spotkać można też tu m.in. sowę błotną, zaś w okolicy Tuczna zlatują wiosną i jesienią tysiące żurawi.

I. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW GÓRNICZYCH

Na analizowanym obszarze nie ma obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie przepisów odrębnych - terenów górniczych.

J. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na analizowanym obszarze nie ma obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie przepisów odrębnych - obszarów osuwania się mas ziemnych,

K. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

Na analizowanych terenach nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

IV. OCENA ODPORNOŚCI ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ I JEGO ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI

Każdy czynnik środowiska, którego działanie prowadzi do destabilizacji funkcjonowania danego ekosystemu można nazwać czynnikiem stresowym. Przetrwanie przez dany ekosystem niekorzystnych warunków zależy od natężenia działania stresora i możliwe jest tylko wówczas, gdy ekosystem wykaże zdolność adaptacji do nowych warunków. Potencjał samoregulacyjno-odpornościowy środowiska, świadczy o jego zdolności do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i uwarunkowany jest:

- typem środowiska,
- stanem wykształcenia środowiska (im bardziej wykształcone bliższe klimaksowi tym bardziej odporne),
- intensywnością procesów chemicznego i biologicznego metabolizmu,
- możliwością wynoszenia materii poza dane struktury przyrodnicze,
- stanem antropogenicznego przekształcenia środowiska.

Środowisko przyrodnicze obszaru objętego opracowaniem zostało w nie zostało w znaczny sposób przekształcone antropogenicznie. W sąsiedztwie terenów znajdują się tereny rolne i lasy.

Biorąc pod uwagę m.in. warunki glebowe, strukturę gatunkową zbiorowisk roślinnych, biologiczne i chemiczne procesy zachodzące w biosferze oraz morfometrię terenu można stwierdzić, iż środowisko przyrodnicze terenu opracowania wykazuje niską odporność na obciążenia antropogeniczne i niską zdolność do regeneracji. Najmniejszą odpornością charakteryzuje się fauna i flora ze względu na stopień przekształcenia oraz stan jakościowy gleb i wód ze względu na użytkowanie rolnicze terenu. Zdolność środowiska do regeneracji jest mała ze względu na znaczną powierzchnię trwale zagospodarowaną pod zabudowę. Na zmniejszenie zdolności terenu do regeneracji wpływ będzie miała degradacja środowiska, niekontrolowane przekształcanie przestrzeni, zanik zieleni oraz istotny wzrost zanieczyszczeń lub nieodpowiednie ich utylizowanie.

V. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKA

Zagrożenie dla jakości powietrza i akustyki

W przypadku prowadzonej eksploatacji kruszywa należy spodziewać się emisji hałasu, związanej z pracą urządzeń technicznych oraz zwiększonym ruchem pojazdów obsługujących. Będzie to oddziaływanie czasowe ograniczone do godzin pracy kopalni, oddziałujące na teren i sąsiednie budynki.

Zagrożenie suszą

Teren gminy Ryczywół jest w większości ekstremalnie oraz na niewielkim obszarze silnie zagrożony suszą atmosferyczną. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający inwestycyjne parowanie oraz ewapotranspirację. Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. W granicach terenów występuje częściowo silne zagrożenie suszą hydrologiczną oraz słabe zagrożenie suszą hydrogeologiczną.

Zanieczyszczenie wód oraz skażenie gleb

Zanieczyszczenie wód oraz skażenie gleb wiąże się przede wszystkim z przedostawaniem się zanieczyszczeń wód w trakcie prowadzenia prac eksploatacyjnych, wskutek emisji zanieczyszczeń sanitarnych do wód oraz spływem skażonych wód do wód gruntowych. Cała zlewnia stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami.

Zagrożenia klimatyczne i zjawisk katastroficznych

Zagrożenia klimatyczne związane są z globalnym ocieplaniem, wzrostem średniej temperatury oraz wydłużaniem okresów bezdeszczowych. Następuje również wzrost ekstremalnych zdarzeń pogodowych jak fale upałów, powodzie, ulewne opady, huragany, susze. Ograniczanie terenów zieleni i naturalnej retencji zwiększa ryzyko powstania wyspy ciepła, która pogłębia zmiany klimatyczne.

VI. OCENA ZGODNOŚCI UŻYTKOWANIA Z UWARUNKOWANIAM I ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU ORAZ PROGNOZA DAJSZYCH ZMIAN

Obecne użytkowanie analizowanych terenów nie pozostaje w sprzeczności z ich uwarunkowaniami. Nie wykorzystuje jednak potencjału terenu - położenie blisko terenów zabudowanych. Teren znajduje się poza zasięgiem występowania sieci wodociągowej, elektroenergetycznej oraz kanalizacji sanitarnej.

Wstępna prognoza dalszych zmian, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie wskazuje, iż zmiany będą się nasilać. Należy założyć, że w wyniku presji na tereny podmiejskie, następować będzie niekontrolowana urbanizacja w oparciu o warunki zabudowy. W przypadku pozostania przy obecnym zagospodarowaniu nie należy spodziewać się zwiększenia oddziaływania na środowisko. W przypadku zakładanego scenariusza niekontrolowanego zabudowywania terenów nastąpi zwiększone ryzyko zanieczyszczeń do powietrza i wody oraz zaburzenie ładu przestrzennego.

VII. OKREŚLENIE PRZYRODNICZYCH PREDYSPOZYCJI TERENÓW, OGRANICZEŃ I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU

W przypadku określania predyspozycji należy brać pod uwagę szereg czynników, jak obecne zagospodarowanie, stopień zadrzewienia, klasę gruntów rolnych, stosunki wodne, warunki gruntowe, szlaki migracyjne zwierząt, bioróżnorodność, odległość od dróg, infrastrukturę itp.

Teren objęty planem znajdują się w bezpośredniej bliskości drogi publicznej gminnej.

W granicach analizowanej działki nie znajdują się cenne siedliska przyrodnicze lub posiadające wybitne walory historyczno-krajobrazowe.

Teren posiada grunty klas bonitacyjnych (RVI, ŁIV, ŁVI), częściowo nieużytki.

Preferowany kierunek rozwoju winien określać sposoby zabezpieczeń dla środowiska ze strony planowanej eksploatacji kruszywa .

VIII. WYTYCZNE DLA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE UWARUNKOWAŃ EKOFIZJOGRAFICZNYCH

Głównymi wytycznymi do analizowanego terenu są:

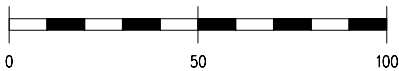
- Stworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego w oparciu o istniejące drogi
- Selektywne magazynowanie odpadów w wydzielonych miejscach zgodnie z przepisami.
- Ustalenie zasad zaopatrywania w wodę i odprowadzania ścieków sanitarnych z analizowanych terenów.
- Określenie zasad ogrzewania budynków w sposób maksymalnie ograniczający negatywny wpływ na środowisko.
- Dopuszczenie stosowania odnawialnych źródeł energii.
- Uwzględnienie przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz rowów melioracyjnych.

Powyższe wytyczne stanowią podstawę do wyznaczenia nakazów, zakazów i ograniczeń określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego służących ochronie środowiska.

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA DZIAŁKI OZNACZONEJ
NUMEREM EWIDENCYJNYM 11/18, OBREB EWIDENCYJNY IGRZYNA, GMINA RYCZYWÓŁ

EKOFIZJOGRAFIA STRUKTURA GLEB

SKALA 1: 2000

LEGENDA

- GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO PLANEM
- GRUNTY ROLNE KLAS IV
- GRUNTY ROLNE KLAS V
- GRUNTY ROLNE KLAS VI
- GRUNTY LEŚNE
- ŁĄKI, PASTWISKA
- GRUNTY DROGOWE
- GRUNTY BUDOWLANE
- NIEUŻYTKI
- WODY
- ISTNIEJĄCA ZABUDOWA

- RM - ZABUDOWA ZAGRODOWA
- R - FUNKCJA ROLNICZA
- ZL - LAS
- ZADRZEWIENIA
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
- GRANICE UDOKUMENTOWANEGO ZŁOŻA KRUSZYWA KN 18775 IGRZYNA

